

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА СПОСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Томілінські читання

Матеріали VI науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею
кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківського національного медичного університету

м. Харків, 02 листопада 2023 року

Харків – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Харківський національний медичний університет

Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення

Томілінські читання

*Матеріали VI науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею
кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківського національного медичного університету*

м. Харків, 02 листопада 2023 року

Харків
ХНМУ
2023

УДК 614.2(477)

Г 87

Затверджено
Вченою радою ХНМУ.
Протокол № 11 від 23.11.2023 р.

Редакційна колегія: М'ясоєдов В.В., Огнев В.А.,
Нестеренко В.Г., Сокол К.М.,
Мельниченко О.А., Подпрядова А.А.

Г87 **Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення «Томілінські читання»:** матеріали VI науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Харківського національного медичного університету, Харків, 02 листопада 2023 р. / ред. кол.: В.В. М'ясоєдов, В.А. Огнев, В.Г. Нестеренко та ін. Харків, 2023. 228 с. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10292542>

УДК 614.2(477)

© Харківський національний
медичний університет, 2023
© В.В. М'ясоєдов, В.А. Огнев,
В.Г. Нестеренко та ін., 2023

М'якина О.В., Подпрядова А.А., Мельник К.О., М'якина Д.О. Соляні скарби України: випробування часом	46
Жидкова К.Г., Богачова О.С. Історичні аспекти профілактики туберкульозу	49
Устяк Н.В., Рябовол В.М., Брухно Р.П. Громадське здоров'я: історія та перспективи розвитку	51
Нікуліна Г.Л., Боровик І.Г., Багмут В.В. Короткий нарис про історію кафедри гігієни праці та професійних хвороб як складової частини кафедри гігієни, епідеміології, дезінфектології та професійних хвороб	53

Секція 2.

РОЗБУДОВА СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Медведовська Н.В., Стовбан І.В., Квач М.Д. Аналіз медико-демографічних передумов формування репродуктивного здоров'я населення в Україні.....	55
Децик О.З., Юкіш Г.Я., Ковальчук Р.Є. Аналіз якості життя людей з інвалідністю після травм опорно-рухового апарату.....	57
Кривенко І.П., Чалий К.О. Роль цифрової трансформації суспільства в дослідженнях громадського здоров'я.....	59
Хоменко І.М., Чешко Я.М. Перспективи цифрової стратегії розвитку системи громадського здоров'я України...	61
Бурдюг В.С., Сокол К.М. Громадське здоров'я в Україні	63
Peresipkina T.V. Some features of the state policy of Ukraine in ensuring Public Health	65
Yaremenko A.V. The importance of vaccination of children and the level of vaccination coverage against measles, rubella and mumps in the Cherkasy region	67

Секція 3.

ДОКАЗОВА МЕДИЦИНА, СУЧАСНА ЕПІДЕМІОЛОГІЯ ТА БІОЛОГІЧНА СТАТИСТИКА

Сіренко П.О., Стороженко І.П., Жіденс Я. Особливості статистичної обробки ІЕМГ даних перекриття міофіламентів у кінематичних ланках поясу нижніх кінцівок	69
Усенко С.Г., Бойко І.С., Дяченко М.С. Результати соціологічних досліджень щодо рівня щеплення серед дітей	71
Коренєва Є.М., Смоленко Н.П., Бречка Н.М. Експериментальне моделювання чоловічої гіпофертильності	72

КОРОТКИЙ НАРИС ПРО ІСТОРІЮ КАФЕДРИ ГІГІЄНИ ПРАЦІ ТА ПРОФЕСІЙНИХ ХВОРОБ ЯК СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ КАФЕДРИ ГІГІЄНИ, ЕПІДЕМІОЛОГІЇ, ДЕЗИНФЕКТОЛОГІЇ ТА ПРОФЕСІЙНИХ ХВОРОБ

Нікуліна Г.Л., Боровик І.Г., Багмут В.В.

Харківський національний медичний університет, м. Харків

Кафедру гігієни, епідеміології, дезінфектології та професійних хвороб створено у грудні 2022 року шляхом об'єднання кафедри гігієни, епідеміології та професійних хвороб (зав. кафедри – професор Карабан О.М.) і кафедри дезінфектології та профілактики інфекцій, пов'язаних з наданням медичної допомоги (зав. кафедри – професор Морозова Н.С.) після входу ХМАПО до складу ХНМУ. Наразі кафедру очолює д.мед.н., професор Подаваленко Алла Павлівна.

Кафедра об'єднує чотири спеціальності: гігієна, епідеміологія, дезінфектологія та професійна патологія.

Історично такі складові, як гігієна праці і професійна патологія були одним цілим, оскільки займалися однією справою – оцінкою і профілактикою шкідливої дії факторів виробничого середовища і трудового процесу на організм працюючої людини.

Кафедра гігієни праці і професійних хвороб бере свій початок з 1928 року, коли на базі першого в Україні Інституту робочої медицини розпочали підготовку лікарів з промислової санітарії. Індустріалізація, яка відбувалась на теренах УРСР, потребувала санітарних лікарів саме такого фаху.

Першим завідувачем кафедри у 1928-1934 рр. був доктор медичних наук, директор Інституту робочої медицини професор Каган Е.М. З 1934 до 1941 року кафедру очолював професор Міллер С.В. Протягом наступних 28 років, з 1944 до 1972 року, кафедрою керував дійсний член АМН СРСР, заслужений діяч науки УРСР, професор Навроцький В.К.

У довоєнні роки на кафедрі проходили спеціалізацію та удосконалення лікарі за спеціальністю промислового санітарія. З ініціативи професора Навроцького В.К. на кафедрі стали регулярно проводитись цикли удосконалення з гігієни праці, професійної патології та для лікарів здоров'я пунктів, медико-санітарних частин промислових підприємств. Надалі профіль підготовки лікарів розширювався. На кафедрі стали підвищувати кваліфікацію цехові терапевти, санітарні лікарі з гігієни праці у хімічній та машинобудівній промисловості, токсикологи тощо.

Було придбано сучасне обладнання для науково-дослідної та навчальної роботи. Це забезпечило проведення фізико-хімічних, біохімічних, імунологічних та інших досліджень у межах наукових досліджень. У 1972 році кафедру очолила професор Макотченко В.М., спеціаліст з професійної патології, яка завідувала кафедрою гігієни праці та профзахворювань до 1980 року.

У 1980 році кафедру розділили на 2 складові, які очолили, відповідно, доцент Кашин Л.М – кафедру гігієни праці; професор Макотченко В.М. – кафедру професійних захворювань.

У 1993 році кафедри знову були об'єднані в єдине ціле під керівництвом професора Макотченко В.М. У 1994–2003 рр. кафедру очолював професор Кашин Л.М., у 2004–2017 роках. – професор Ніколенко Є.Я.; у 2017–2022 рр. – професор Карабан О.М.

У 90-ті роки за завданням МОЗ України співробітниками кафедри Кашиним Л.М., Ткач С.І., Шестаковим В.Г., Кольцовим В.А., Черновою С.Д. були підготовлені навчальні плани та програми передатестаційних циклів та циклів спеціалізації, комп'ютерні тестові програми за спеціальностями «гігієна праці» та «професійна патологія». У зв'язку з чим з 2000-х років кафедра була призначена «опорною» з дисциплін «гігієна праці» та «професійна патологія», а її співробітники очолювали методичну роботу в цьому напрямку на державному рівні майже 30 років до моменту, коли вищим навчальним закладам було надано самостійність в розробці освітніх програм післядипломного рівня.

На всіх етапах розвитку кафедра готувала до видання навчальну та наукову літературу. Під керівництвом академіка Навроцького В.К. було видано керівництво «Методи дослідження з гігієни праці на виробництві (1953), яке перевидавалася і за кордоном. У 1967 році побачив світ підручник професора Навроцького В.К. «Гігієна праці». Під керівництвом професора Макотчєнко В.М. 1979 року було видано навчальний посібник «Гігієна праці та профілактика професійних хвороб у металообробній промисловості» тощо.

У 2002–2004 р. проф. Кашиним Л.М. був розроблений та виданий навчальний посібник з гігієни праці «Гигиена труда в машиностроительной промышленности» у VII частинах, а також у 2005 р. розпочата серія навчальних посібників «Вредные и опасные факторы производственной среды», з яких на жаль при житті автора побачили світ тільки три частини (2005–2006 р.).

За ініціативи та при безпосередній участі професора Ткач С.І. протягом 2010–2020 рр. видано більше 20 навчальних посібників як для профпатологів, так і для лікарів-гігієністів, у тому числі 6 – для самостійної роботи слухачів.

Наукове видання

**Громадське здоров'я в Україні:
проблеми та способи їх вирішення**

Томілінські читання

Матеріали VI науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої 100-річному ювілею кафедри громадського
здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківського національного медичного університету

Відповідальний за випуск проф. В.А. Огнев

Формат А5. Ум. друк. ар. 14,25. Зам. № 23-34346.

**Редакційно-видавничий відділ
ХНМУ, пр. Науки, 4, м. Харків, 61022
izdatknmurio@gmail.com**

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виробників та розповсюджувачів видавничої продукції серії ДК № 3242 від 18.07.2008 р.